

ZEHİRLENME OLGULARINDA TOKSİDROMLARI YORUMLAMAK

Doç. Dr. Yunsur ÇEVİK

Keçiören Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Acil Tıp Kliniği

FIRST QUIZ QUESTION

IF A POISON IS OUT OF DATE

**IS IT MORE POISONOUS
OR LESS POISONOUS?**

Amaç ve Plan

- Zehirlenme hastalarının acil servis bakımında toksidromları nasıl kullanabiliriz?
- Toksidromların çerçevesini çizmek ve klinik özelliklerini tanımak
- Toksik alımı olan hastaların yönetiminde bu bilgiler ne işimize yarar...

Bilinmeyen İlaç ve Madde Alımlarında Yaklaşım

- Sistematik ve tutarlı bir yaklaşım
- Tam fizik muayene (toxidromlar??)
- Minimum gerekli testler
- Toksisite tahmini
- Zehir danışma
- Yönetim
- Güvenli taburucu kararı veya hospitalizasyon

- Hastanın klinik gidiş ve prognoz birkaç saat içindeki bakım ve yönetim kalitesine bağlıdır.

- **Teşhis**

- Hikaye
- Fizik muayene
- Toksidromları tanımak
- Diyagnostik testler

- **Tedavi**

- ABC
- Dekstroz, Naloksan, Oksijen, Tiamin
- Dekontaminasyon
- Atılımın arttırılması
- Odaklanmış tedavi /Antidotlar

Toksidrom?

- Semtomlar ve klinik bulgular topluluđu
- Vital bulgular
- Uç organların durumu
- Yaygın bazı bulgu ve semptomlara yol açan ilaç veya toksin grupları

Olgu

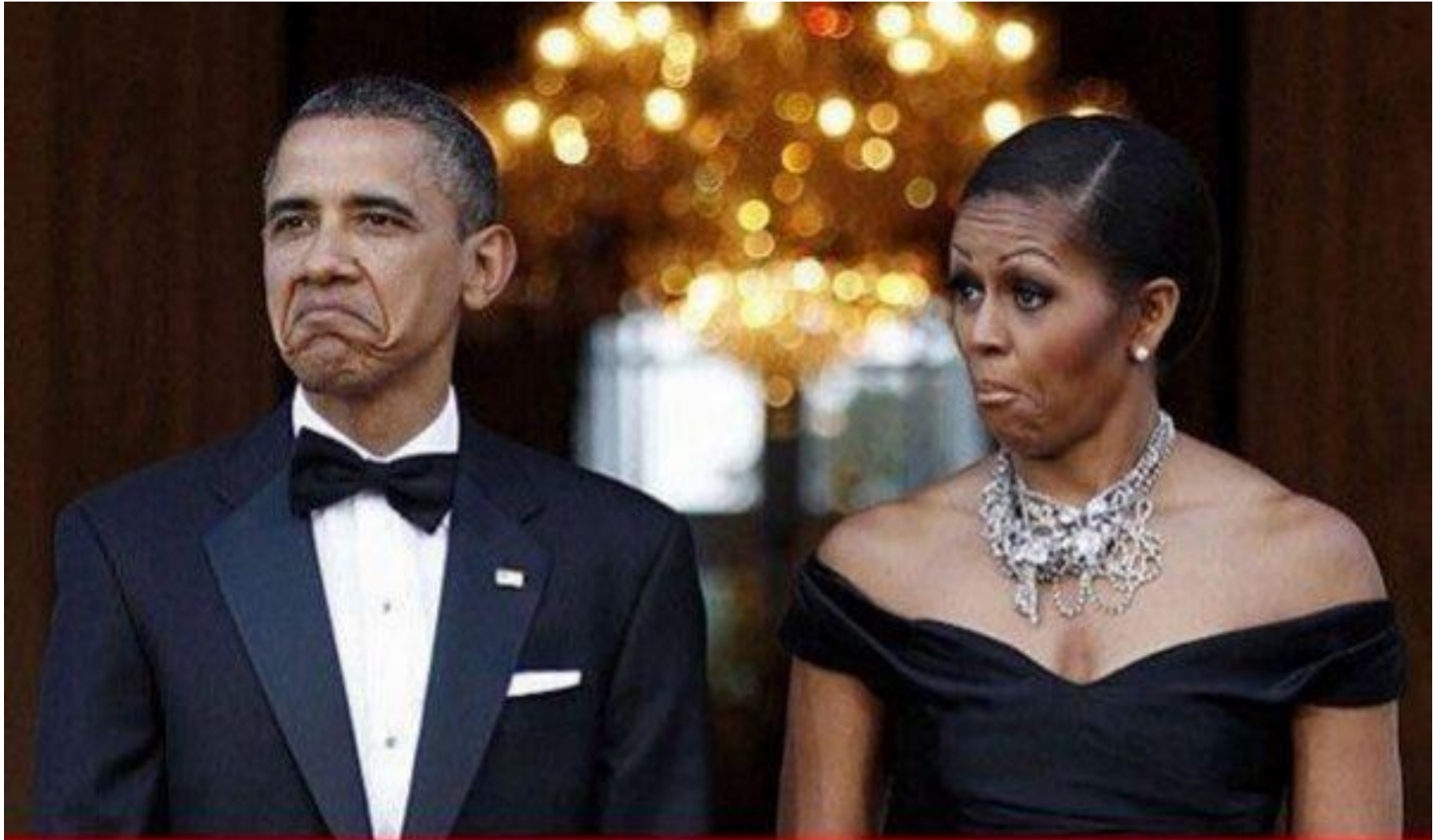

- 20 yaşında erkek hasta
- İsmi bilmediğimiz bir ilaçtan çok sayıda almış
- Fizik muayene: huzursuz, ajite, cilt kuru, sıcak ve kızarık, pupiller dilate
- Kan basıncı: 140/80 mmHg,
- Nabız: 122/dakika, Solunum S: 20/dk

- Bu Toksidrom Hangisi olabilir?
  - Antikolinergik?
  - Sempatomimetik?

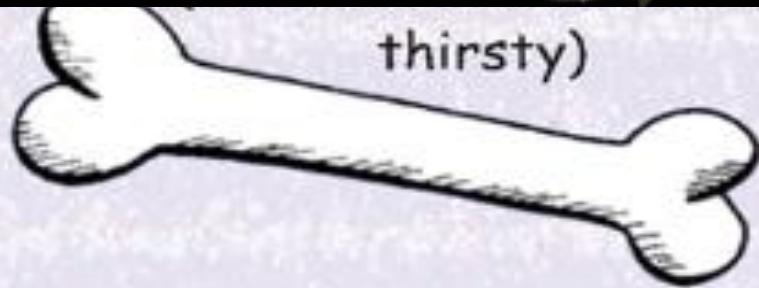

Oooo feyzooo tebrikler

Hot as a Hare

thirsty)

ETKENLER

- **Antihistaminikler**

- Ethanolamin
- Etiendamin
- Alkilamin
- Piperazin
- Fenotiazin

- **Antiparkinson**

- Biperiden (akineton)

- **Antipsikotikler**

- Fenotiazin
- Tioridazine
- Loksapin

Belladona alkaloidleri

Atropin
Homatropine
Scopolamin
hidrobromid

Siklik antidepresanlar

Amitriptilin
Desipramin, imipramin
Doksepin
Fluoksetin
Amoksapin

ETKENLER

- **Oftalmik ürünler**
  - Atropin solüsyonları
  - Siklopentolat
  - Tropikamid
- **Antispazmotikler**
  - Klidinyum
  - Disklomin
- **Bitkiler**
  - Güzelavratotu (Deadly nightshade)
  - Muhabbetotu (mandrake)
  - Boru otu (jimsonweed)
- **Reçetesiz ilaçlar**
  - Analjezikler (exedrin, pergojezik)
  - Soguk algınlığı ilaçları (actifed, dristan)
  - Sine Off
  - Hipnotikler (compoz, Sleep-eze, Sominex)
  - Menstrüel ürünler (pamprin, premesyn)
- **İskelet kası gevseticileri**
  - Orfenadin
  - Siklobenzaprin
- **Mantarlar**
  - Amanita muscarina
  - Amanita pantherina

KLİNİK

- Midriazis
- Hipo veya hipertansiyon
- **Barsak seslerinin olmaması**
- Taşikardi
- Kırmızı deri
- Dezoryantasyon
- Üriner retansiyon
- Hipertermi
- **Kuru cilt ve mukus membranlar**
- Duysal ve görsel hallüsinasyonlar
- Nöbet veya koma

TEDAVİ

- ABC
- Genel Zehirlenme yaklaşımı (Lavaj, aktif kömür)
- Destekleyici tedavi
- Kardiyak monitorizasyon (geniş QRS)
- Hipertermide konvansiyonel yöntemler
- Nöbetler--benzodiazepin ve barbitürat
- Hipotansiyon
  - SIVI
  - Sodyum bikarbonat
    - Geniş QRS'li disritmiler ve hipotansiyon (Na kanalı blokajı yapan ajanlar)

- **Fizostigmin**
  - Refrakter hipotansiyon,
  - Kontrolsüz nöbet ve ajitasyonlar,
  - Respiratuar depresyon ve koma halinde
- 0.5-2 mg IV 5 dakikadan uzun sürede (30-60 dk da tekrar)
- **Nöbet aktivasyonu ve disritmik etkisi var**
  - Kardiyovasküler hastalık, bronkospazm, intestinal obstrüksiyon, kalp bloğu, periferik vasküler hastalık, safra kesesi obstrüksiyonu...verilmez

Sempatomimetik Toksidrom

- Savaş veya Kaç " yanıtı
- Aynı etki Alkol / madde geri çekilmelerinde
- Sempatomimetik ilaçlar
  - Kafein , kokain, amfetamin, metamfetamin , Ritalin, LSD , Teofilin , MDMA (ekstazi)

FIGHT

FLIGHT

OR

Sympathomimetic Syndrome

MATHS

- **M**ydriasis
- **A**gitation
- **T**achycardia
- **H**ypertension -
Hyperthermia
- **S**eizures - **S**weating

Toksidrom	Mental Durum	Pupiller	Vitaller	Genel bulgular	Örnekler
Antikolinergik	Tetikte Ajitasyon Hallusinasyon Deliryum Koma	midriazis	↑Kalp hızı ↑Vücut ısısı ↑Kan basıncı ↑solunum	Kuru, kızarıklık Cilt ve mukoza ↓Barsak sesi İdrar retansiyonu	Antihistaminik TCA Atropin
Sempatomimetik	Aşırı uyanık Ajitasyon Hallusinasyon Paranoya	midriazis	↑Kalp hızı ↑Vücut ısısı ↑Kan basıncı ↑solunum	Terleme titreme nöbet hiperrefleksi	Kokain Amfetamin Theofilin Kafein

Tedavi

- ABC, monitorizasyon, O₂, glukoz...
- Genel zehirlenme tedavileri (lavaj, aktif kömür)
- Ajitasyon: fiziksel kısıtlama, benzodiazepinler
- Nöbet: benzodiazepinler, BT??
- Hipertermi: soğutma
- Hipertansiyon: sedasyona rağmen varsa ;Na Nitroprussid, fentolamin

Olgu

- 10 yaşında erkek çocuk acil servise getiriliyor
- Evin deposunda bulduğu ne olduğunu bilmediği bir sıvı içmiş
- Ciddi solunum sıkıntısı, kusma
- Kan basıncı 80/50 mmHg , kalp tepe atımı: 130/dk
- Solunum sayısı: 40/dk
- Pupiller: bilateral 1.5 mm
- Cilt : terli
- Akciğerler : bilateral yaygın ronküsler ve raller
- Belirgin artmış oral sekresyonlar ve kötü bir koku

- Evet Tabii ki Kolinergic Toksikrom...

Kolinerjik Toksidrom

- **S**alivation
- **L**acrimation
- **U**rination
- **D**iarrhea
- **G**astrointestinal distress
- **E**mesis
- **S**weating
- **S**eizures
- **M**uscle fasciculations
- **M**iosis
- **B**radycardia
- **B**ronchoconstriction

Kolinerjik Toksidrom

- **D**iyare, Diaforez
- **U**rinasyon
- **M**iyozis/musküler güçsüzlük
- **B**ronkore, Bronkospazm
- **B**radikardi
- **E**mezis
- **L**akrimasyon
- **S**alivasyon/sweating

Toksidrom	Mental Durum	Pupiller	Vitaller	Genel bulgular	Örnekler
Kolinerjik	Konfüzyon Koma	miyozis	↑ Kalp hızı ↓ ↓ Kan basıncı ↑ ↑ solunum ↓	<u>Muskarinik</u> Diyare Diaforez Urinasyon Bronkosekresyon Emezis Lakrimasyon Letarji Salivasyon <u>Nikotinik</u> Güçsüzlük Tremor Fasikülasyonlar Nöbetler	Organofosfat karbamat Sinir ajanları mantarlar

Kolinerjik Toksidrom

- ABC, oksijen
- Dekontaminasyon
- Atropin (2-5 mg (0.05mg/kg).....sekresyonlar kuruyana)
- Oksimler (PAM):25-50 mg/kg iv(30dk), 8-10 mg/kg/saat infüzyon
- Benzodiazepinler (sedasyon, nöbet)

Olgu

- 30 yaşında erkek yolda şuuru kapalı bulunuyor
- 112 ile getirilen hastanın GKS skoru:3
- Kan basıncı: 80/40 mmHg, Kalp hızı:60/dk
- Solunum:10/dk, Vücut ısı:35 C⁰
- Pupiller: bilateral 1.5 mm
- Ciltte iğne izleri mevcut

Opioid Toksidrom

- Morfin
  - Hidromorfin
  - Fentanil
  - Metadon
  - Kodeine
  - Tramadol
  - Eroin
  - Meperidin
- Propoksifen
  - Pentazosin
  - Oksikodon
  - Hidrokodeon
  - Buprenorfin
  - Difenoksilat

C onsciousness reduced

L ow respiratory rate

T emperature reduced

L ow BP

B owel sounds reduce

S mall pupils

Opioid
toxicodrome

Toksidrom	Mental Durum	Pupiller	Vitaller	Genel bulgular	Örnekler
Opioid	SSS depresyonu Koma	miyozis	Vücut ısısı ↓ Kalp hızı ↓ Kan basıncı ↓ solunum ↓	Pulmoner ödem Hiporefleksi İğne izleri	Morfin Fentanil Meperidin Kodein

Opioid Toksidrom

- ABC
- Temel zehirlenme yaklaşımı (gecikmiş gastrik boşalım)
- Naloksan (0.4-2 mg)-çocuk:0.1mg/kg
- 6 saat semptomsuz ise taburcu

Olgu

- Psikiyatrik mental hastalığı olan 25 yaşında bayan hasta
- Önemli derecede anksiyete ve depresyonu mevcut ve tedavi alıyor
- Bilinç bulanıklığı nedeniyle getiriliyor
- Ağrılı uyarıya minimal yanıt veriyor
- Vitalleri normal sınırdadır
- Yalnızca kan basıncı bir miktar düşük

Sedatif Hipnotik Toksidrom

- Barbituratlar (fenobarbital, amobarbital, Tiopental...)
- Benzodiazepinler
- Kloral hidrat
- Meprobumat
- Glutetimid
- Gama hidroksibutirat
- Antihistaminikler

Sedatif Hipnotik Toksidrom

- Hafif toksisite: etanol toksisitesi gibi
- SSS depresyonu
- Konuşma bozukluğu
- Ataksi
- Konsantrasyon bozukluğu
- Nistagmus
- Rölatif olarak normal vital bulgular (ciddi olgularda negatif kardiyak etki ve hipotansiyon)

Sedatif Hipnotik Toksikasyon

- ABC (özellikle hava yolu, oksijen)
- Temel zehirlenme yaklaşımı
  - Lavaj, aktif kömür, zorlu diürez
  - Alkalın diürez: fenobarbital...
  - Hemodializ-hemoperfüzyon: glutetimid, fenobarbital, kloralhidrat

Sedatif Hipnotik Toksidrom

- Flumazenil (0.4-1 mg), 3-5 mg'a kadar (sadece benzodiazepinler için)
- Kapalı kafa travması ve KİBA'da kontrendike (nöbet!!)

TABLE 176-4 Common Toxicoses

Toxidrome	Examples of Agents	Examination Findings (most common in bold)
Anticholinergic	Atropine, <i>Datura</i> spp., antihistamines, antipsychotics	Altered mental status, mydriasis, dry flushed skin, urinary retention, decreased bowel sounds, hyperthermia, dry mucous membranes Seizures, arrhythmias, rhabdomyolysis
Cholinergic	Organophosphate and carbamate insecticides Chemical warfare agents (Sarin, VX)	Salivation, lacrimation, diaphoresis, vomiting, urination, defecation, bronchorrhea, muscle fasciculations, weakness Miosis/mydriasis, bradycardia, seizures
Ethanolic	Ethanol	Central nervous system depression, ataxia, dysarthria, odor of ethanol
Extrapyramidal	Risperidone, haloperidol, phenothiazines	Dystonia, torticollis, muscle rigidity Choreoathetosis, hyperreflexia, seizures
Hallucinogenic	Phencyclidine Psilocybin, mescaline Lysergic acid diethylamide	Hallucinations, dysphoria, anxiety Nausea, sympathomimetic signs
Hypoglycemic	Sulfonylureas Insulin	Altered mental status, diaphoresis, tachycardia, hypertension Dysarthria, behavioral change, seizures
Neuromuscular malignant	Antipsychotics	Severe muscle rigidity, hyperpyrexia, altered mental status Autonomic instability, diaphoresis, mutism, incontinence
Opioid	Codeine Heroin Morphine	Miosis, respiratory depression, central nervous system depression Hypothermia, bradycardia
Salicylate	Aspirin Oil of Wintergreen (methyl salicylate)	Altered mental status, respiratory alkalosis, metabolic acidosis, tinnitus, tachypnea, tachycardia, diaphoresis, nausea, vomiting Hyperpyrexia (low grade)
Sedative/hypnotic	Benzodiazepines Barbiturates	Central nervous system depression, ataxia, dysarthria Bradycardia, respiratory depression
Serotonin	SSRIs MAOIs Tricyclic antidepressants Amphetamines Fentanyl St. John's wort	Altered mental status, hyperreflexia and hypertonia (>lower limbs), clonus, tachycardia, diaphoresis Hypertension, flushing, tremor
Sympathomimetic	Amphetamines Cocaine Cathinones	Agitation, tachycardia, hypertension, hyperpyrexia, diaphoresis Seizures, acute coronary syndrome

Unutma

- Klinik toksidromlar hasta yönetiminizi kolaylaştırır
- Benzer toksinlere kişiler farklı reaksiyonlar gösterebilir
- İntihar amaçlı ilaç alan bir kişinin anamnezine asla güvenme....

Toksik vital bulgular

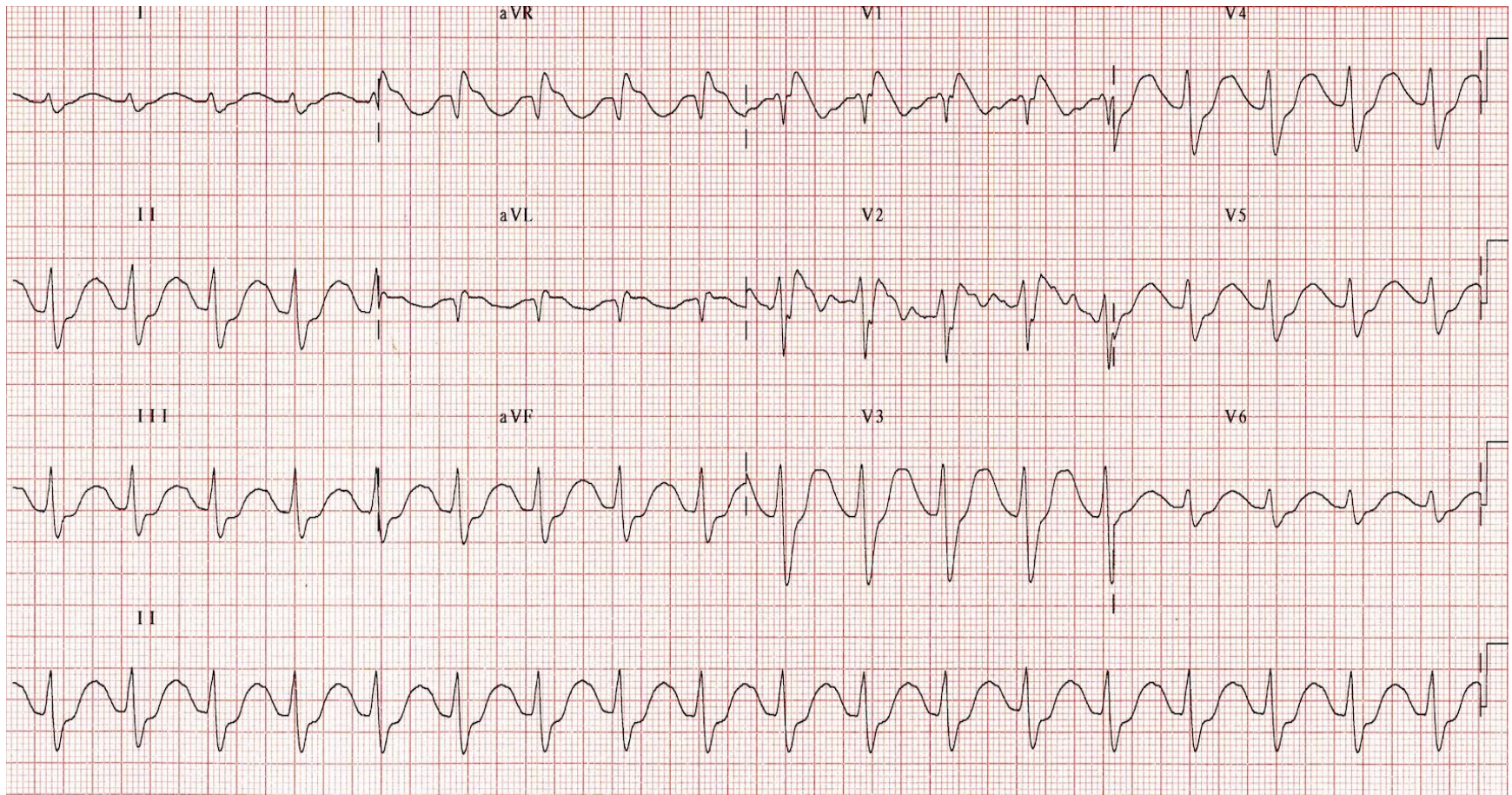
- Vücut ısısı
- Kalp hızı
- Kan basıncı
- Solunum sayısı
- Nörolojik muayene: mental durum, rijidite...
- Gözler:.....!!!
- Cilt
- koku

- CBC, elektrolitler, BUN, Cr, Gluc, AKG, β hCG
- Anyon Gap = $\text{Na} - (\text{Cl} + \text{HCO}_3)$
- Serum Osm = $2\text{Na} + \text{Glukoz} + \text{Üre} + (1.2)\text{EtOH}$

- Rutin idrar tarama testleri kullanışlı değildir

- Spesifik tedavi gereken bazı ilaçlarda kantitatif değer veren kan taraması gerekebilir:
-
- Asetaminofen, ASA, etanol
-
- Uzamış koma, nöbet ve metabolik asidoz durumlarında zehirlenmeleri unutmama

EKG

Direkt Grafi

Yol Haritası

- Hafif zehirlenme: 4-6 saat gözlem asemptomatikse taburcu
- Orta/ciddi zehirlenme: hastaneye yatış
- İntihar amaçlı alımlarda psikiyatrik değerlendirmeyi unutmama

Tuzaklar

- Bir çeşit ilaç alımı nadir, çoklu ilaç alımı yaygın
- Mental durum değişikliklerinin tümünü ilaca bağlama:
  - travma, SVO, sepsis, metabolik nedenleri de unutma

Özet

- **Teşhis**
  - Hikaye
  - Fizik muayene
  - Toksidromları tanı
  - Tanısal testler
- **Tedavi**
  - – ABC ile başla
  - – Dekstroz, naloksan, tiamin
  - – Dekontaminasyon
  - – Atılımın arttırılması
  - – Odaklanmış antidot
  - – Zehir danışmayı ara.

Dinlediđiniz İçin Teřekkürler

